

Naaien voor Dummies

Bella Hendriks

BBNC
uitgevers

Amersfoort, 2015

Inhoud

Over de auteur	xix
Dankwoord	xix
<i>Inleiding</i>	1
<i>Deel 1: Naaibeginselen</i>	5
Hoofdstuk 1: De belangrijkste naaitermen	7
Belangrijke woorden	7
Hoofdstuk 2: Gereedschap	15
Belangrijke gereedschappen.....	15
Handige gereedschappen.....	18
In en rond het huis.....	20
Hoofdstuk 3: Werken met patronen	23
Alle soorten patronen op een rij.....	23
Naaien met een ruitjespatroon	26
Gebruiken van ruitjespatronen.....	26
Naaien met een koop- of raderpatroon.....	28
Vinden van koop- en raderpatronen	29
Goed om te weten	30
Hoofdstuk 4: Materialen	31
Natuurlijke stoffen.....	31
Synthetische stoffen	32
Herkennen van stoffen.....	33
Brandproef.....	33
Tot slot.....	34
Niet bij stof alleen: fournituren.....	35
Ritsen	35
Knopen	37
Clips	42
Gespen.....	42
Tuinbroekclips.....	42
Ringen.....	42
Kant.....	43
Band	44
Lint	45
Garen	46
Versteving of tussenvoering.....	47
Voering.....	49
Hergebruik niet alleen voor milieu en portemonnee.....	49

Hoofdstuk 5: Meten is weten	51
Maak kennis met de regels over maatnemen	51
Kennis over naadtoeslagen en overwijdte	53
Overwijdte	54
Smalle en brede stoffen.....	56
Stof berekenen.....	56
 Deel II: Eerst oefenen	 59
Hoofdstuk 6: De uitdaging.....	61
Doorzetten	61
Waarom kilometers maken?	61
Tips voor tijdbesparing.....	62
Wees netjes!	63
 Hoofdstuk 7: Vingeroefeningen	 67
Leer handnaaisteken maken	67
De meest gebruikte handnaaisteken op een rij.....	68
Het nut van de proeflap.....	72
 Hoofdstuk 8: En nu... machinaal.....	 73
Kennismaken met de naaimachine	73
Aan de slag met de naaimachine	76
Termenlijst voor de naaimachine	80
Leer sturen	82
Ken je machine.....	83
Potloden, pennen en ander tekengerei	84
 Hoofdstuk 9: Spelden en knippen	 87
Leer soorten spelden kennen	87
Kies voor de juiste speldmethode	88
Leer een goede schaar waarderen	93
Leer knippen.....	95
 Deel III: Aan de slag	 97
Hoofdstuk 10: Waar te beginnen	99
Oefenen met knippen en naaien.....	99
Leer handig meten.....	100
Naaien zonder patroon.....	102
Maak de eerste werkstukken.....	103
 Hoofdstuk 11: Weet wat je aankunt.....	 115
Leer de juiste maat kiezen.....	115
Naaien met ruitjespatronen.....	117
Koop- of raderpatroon.....	129
Hoe vind je de juiste maat?.....	130
 Hoofdstuk 12: Weet wat je nodig hebt	 133
Wat stofberekenen is en hoe je dat doet	133

Voorbeeld 1.....	133
Voorbeeld 2.....	134
Leer slim meten zonder rekenen.....	134
Knip naadtoeslag en zomen.....	135
Leer slim knippen.....	136
Hoofdstuk 13: De regels van stofleggen.....	137
Waarom draadrichting belangrijk is.....	137
Voorkomen van draaiende naden in geweven stof.....	137
Voorkomen van draaiende naden in gebreide stof.....	138
Kleurverschil voorkomen.....	138
Ruiten, strepen en grote motieven.....	139
Hoofdstuk 14: Werkbeschrijvingen gebruiken.....	141
Werkbeschrijvingen lezen.....	141
Wat staat er niet in?.....	143
Hoofdstuk 15: Versteving.....	145
Wat versteving is en waar je het voor gebruikt.....	145
Gebruik van naadband.....	146
Hoofdstuk 16: Wegen naar makkelijker naaien.....	149
Omgaan met grote lappen.....	149
Leer lastige hoeken maken.....	150
Houd rekkende stof onder controle.....	152
Hoofdstuk 17: In de pas.....	155
In de pas zetten.....	155
Corrigeer de pasvorm.....	156
Uithalen duurt langer.....	165
Hoofdstuk 18: Afwerken.....	167
Leer afwerken.....	167
Rampscenario's oplossen.....	169
Hoofdstuk 19: Mouwen inzetten.....	173
Oefenen met mouwen inzetten.....	173
De mouw in het armsgat stikken.....	177
Vals spelen.....	178
Hoofdstuk 20: De details.....	179
Maak beleggen.....	179
Zet voering in.....	180
Maak kragen.....	181
Manchetten.....	185
Zakken maken.....	187
Opgestikte zakken: sportieve, ongevoerde modellen.....	187
Opgestikte zakken: gevoerde modellen.....	189
Ingezette zakken: steekzakmodellen.....	191
Knoopsgaten.....	201
De plaats en de grootte van het knoopsgat.....	201

Lussen maken	205
Zet ritsen in	209
Functionele ritsen en sierritsen	209
Splitten.....	220
Eenvoudig split met beleg.....	221
Split met doorlopende bies of het Amerikaanse split	222
Bloksplit.....	223
Polosplit.....	226
Maak plooiën	228
Platte plooi	229
Stolpplooi	229
Godetplooi	230
Waaierplooi	231
Rimpelen.....	232
Rimpelen met de hand	232
Rimpelen met de naaimachine	232
Rimpelen met elastiek	233
Afbiezen.....	234
Afwerken met biaisband	234
Afwerken met schuine biezen.....	235
Afwerken met elastisch band.....	236
Hoofdstuk 21: Opleuken	237
Kant	237
Band.....	238
Applicaties.....	239
Studs.....	240
Strass	241
Kralen en pailletten	241
Deel IV: Stuk goed.....	243
Hoofdstuk 22: Ritsen vervangen	245
Aan de slag!	245
Hoofdstuk 23: Knopen aanzetten	249
Losse knopen vastzetten	249
Knopen met twee of vier gaatjes vastzetten	249
Knopen met een oogje vastzetten	251
Metalen knopen vastzetten	252
Handig jeansknopen vastzetten.....	253
Drukknopen vastnaaien	253
Repareren van de stof onder de knopen	254
Knopen verzetten	254
Hoofdstuk 24: Uitleggen en innemen.....	257
Wat is innemen?.....	257
Wat is uitstikken?.....	257
En hoe doe je het?.....	258
Uitleg over uitleggen en inkorten.....	260

Hoofdstuk 25: Strijken is het halve werk.....	263
Bij hergebruik of gekrompen stof eerst dit proberen	263
Wol uitpersen	263
Katoen en linnen uitpersen	264
Stryken van natuurlijke stoffen	264
Stryken van synthetische stoffen	265
De strijkplank, de tafel of je bed?	265
Hoofdstuk 26: Sluitstukken.....	267
Slimme oplossingen voor naaiproblemen	267
Lijmsoorten voor textiel.....	267
Lijmsoorten voor papier en foto's	268
Lijm uit de beautycase	269
Lijm verwijderen.....	269
Hoofdstuk 27: Oud en nieuw.....	271
Tips voor besparing.....	271
Verbouwen van kastvulling.....	272
Houd de vorm in de gaten	272
Iets van een ander en iets van jezelf.....	277
Voorbeeld 1.....	278
Voorbeeld 2.....	279
Voorbeeld 3.....	281
Voorbeeld 4.....	282
Voorbeeld 5.....	283
Nog meer voorbeelden.....	283
Deel V: En nu nog even dit.....	285
Hoofdstuk 28: Wat doet stof?.....	287
Leer zien hoe kleur je uiterlijk verandert.....	287
Leer onderscheid maken tussen soepel en stug.....	288
Ken de invloed van patronen en motieven.....	289
Kiezen voor stretch	290
Kies patronen en materialen passend bij je kennis en vaardigheden.....	290
Hoofdstuk 29: De balans.....	291
Leer zien wat er mis is	291
Corrigeer de balans	293
Deel VI: Het deel van de tientallen.....	297
Hoofdstuk 30: Tien valkuilen voor beginners.....	299
Jezelf overschatten.....	299
Te moeilijke stof kiezen	299
Verkeerde modellen of materialen kiezen	300
De stof niet recht leggen.....	300
Patronen niet recht van draad leggen.....	300
Geen naadtoeslag aanknippen	300
Te veel naadtoeslag aanknippen	300
Geen versteviging gebruiken.....	301

Vergeeten te strijken	301
De verwachtingen te hoog stellen	301
Hoofdstuk 31: Tien voor naaitaal	303
Aan de zelfkant leven.....	303
Het is schering en inslag.....	303
Op de keper beschouwd.....	304
Doorslaan	304
Inwerken.....	304
Geen steek opschieten.....	304
Gepikeerd raken.....	304
Dresseren.....	304
Door het oog van de naald kruipen	305
Van hetzelfde laken een pak	305
Bijlagen	307
Bijlage I: Naaitermen	309
Verklarende woordenlijst.....	309
Bijlage II: Werkstukken zonder patroon.....	315
Gordijn voor een roe.....	315
Werkbeschrijving.....	316
Stola van fleecce.....	318
Werkbeschrijving.....	319
Tas van stof of leer.....	319
Werkbeschrijving.....	320
Kimono van katoen.....	328
Werkbeschrijving.....	328
Hemdjurk van dunne katoen.....	331
Werkbeschrijving.....	332
Kinderrokje met tricotboord of elastiek in de taille.....	335
Werkbeschrijving.....	336
Kindertopje of damesjurk met schouderbandjes van satijnlint.....	337
Werkbeschrijving.....	338
Bijlage III: Werkstukken met ruitjespatroon	341
Wijde broek met steekzakken en elastiek in de taille.....	341
Werkbeschrijving.....	342
Jurk met watervallhals van crêpestof.....	344
Werkbeschrijving.....	345
Losvallend vest van gebreide stof	348
Werkbeschrijving.....	348
T-shirt in twee modellen.....	351
Werkbeschrijving.....	351
Badjas met grote capuchon voor de kleintjes	354
Werkbeschrijving.....	354

Bijlage IV: Maatnemen	359
Bijlage V: Naaibronnen	363
Modevakschoolverenigingen	363
Publicaties	363
Websites.....	363
Naaimachinemerken.....	364
Patronen merken en soorten.....	364
Stoffenhandel.....	364
Fourniturenhandel.....	365
Garenmerken.....	365
Naaldenmerken en soorten	365
 Index	 367

Inleiding

Naaien is passie, hobby, werk en therapie. Een dag naaien doet wonderen voor humeur en gevoel van eigenwaarde. Het veranderen van een platte lap in een creatie is een magisch proces waarvan je nooit genoeg kunt krijgen. Ik prijs me dan ook gelukkig dat ik deze magie door kan geven aan zo veel anderen om er net zo gelukkig van te worden.

Over dit boek

Naaien voor Dummies is een boek voor de echte beginner, maar ook als gevorderde naaister zul je in dit boek oplossingen en tips vinden die je naaiwerk naar een hoger plan kunnen tillen. Aan de hand van simpele werkstukken worden naaitermen, naaimachinegebruik en andere basisvaardigheden uitgelegd die tijdens het naaien nodig zijn. Het boek kan zelfstandig worden gebruikt, maar is ook heel geschikt als lesmateriaal voor (beginners)naailessen.

Achtergrond van de auteur

Op 8-jarige leeftijd kreeg ik van mijn moeder mijn eerste naaimachine, een ouderwetse handnaaimachine waarbij je zelf als motor fungeerde. Dit omdat ze bang was dat ik in mijn enthousiasme voor het naaien naar haar industriemachine zou grijpen en er ongelukken zouden gebeuren.

Ik kom gelukkig uit een groot gezin en mijn iets jongere zusje en ik waren dikke maatjes. De taken van het naaiwerk waren dan al gauw verdeeld: ik naaide en zij draaide! Mijn moeder bemoeide zich er nauwelijks mee maar gaf ons wel de restjes van de werkstukken waar zij zelf mee bezig was. Zo maakten we de meest wonderlijke creaties voor onze poppen. Al snel wilden we meer en zo werden, onder de bezielende begeleiding van mijn moeder, de eerste blousejes en nachthemden gemaakt. Na misschien een halfjaar of hooguit één jaar verhuisde ik van de handnaaimachine naar de elektrische naaimachine.

Mijn moeder was er inmiddels van overtuigd dat als ik mijn vingers niet meenaaide op de handnaaimachine die met flink fanatisme door mijn zusje aangedreven werd, ik de elektrische machine ook wel kon hanteren. Op de lagere school kregen wij vanaf de leeftijd van 6 jaar handwerk- en naailes. Je kon als meisje tenslotte niet goed genoeg op je taak als toekomstige huisvrouw voorbereid zijn. We kregen les in alles wat er maar met handwerken te maken had en dat hield in dat er ook met de hand genaaid moest worden. Wat had ik daar de pest over in! Voor mij was dit een stap terug, ik naaide immers allang op de naaimachine.

Om die reden heb ik het handwerk, dat toch eigenlijk wel bij naaiwerk hoort, zo veel mogelijk proberen te vermijden. Na mijn opleiding als lerares Handvaardigheid ben ik een opleiding voor lerares Naaien en Patroontekenen gaan volgen. Binnen die opleiding kwam ik er niet langer meer onderuit en begon ik het handnaaiwerk nog leuk te vinden ook.

Gelukkig heb ik nooit een hekel aan borduren gehad, waardoor mijn fijne motoriek goed ontwikkeld was en ging het handnaaiwerk me daardoor makkelijk af. De ervaring met handnaaien op de lagere school heeft me wel begrip bijgebracht voor de veelgehoorde opmerking van beginnende naaisters: 'Moet je dat met de hand doen?!'

Aannames

Tijdens het schrijven van dit boek ben ik ervan uitgegaan dat je:

- ✔ wilt leren naaien of de draad weer op wilt pakken;
- ✔ snel aan de slag wilt;
- ✔ naaitechnieken onder de knie wilt krijgen;
- ✔ op zoek bent naar naaitips;
- ✔ in bent voor hergebruik en reparatie.

In al deze gevallen heb je het juiste boek te pakken.

Indeling van het boek

Naaien voor Dummies is opgedeeld in zes delen, elk verdeeld in hoofdstukken. Elk deel behandelt een onderdeel van het naaivak. Elk hoofdstuk behandelt één onderwerp.

Deel 1: Naaibeginselen

In Deel I word je bekend gemaakt met de beginselen van het naaien. Naai- termen die je móét kennen voordat je begint worden uitgelegd en er wordt besproken welke gereedschappen er zijn en welke gereedschappen je nodig hebt. Daarnaast wordt er uitgelegd waar je op moet letten bij het kiezen van je werkstukken.

Deel II: Eerst oefenen

In Deel II gaan we aan de slag met het echte naaiwerk. Je leert hand- en machinesteken maken. Alle begin is moeilijk, maar met een beetje geduld en paar handige tips kom je al snel een heel eind.

Deel III: Aan de slag!

In Deel III alles over het uitkiezen van patronen. Ook het patroon op stof leggen, het aanknippen van naadtoeslagen en het in de pas zetten van een kledingstuk komt aan bod.

Deel IV: Stuk goed

In Deel IV komen de meest voorkomende reparaties aan bod. Daarnaast gaan we aan de slag met huishoudtextiel en bekijken we welke materialen er geschikt zijn voor hergebruik.

Deel V: En nu nog even dit

In Deel V wordt het zo goed mogelijk passend maken van kleding en de keuze van stof behandeld.

Deel VI: Het deel van de tientallen

In Deel VI gaat het over valkuilen waar iedere beginnende maar ook gevorderde naaister voor moet oppassen. Kritisch kijken naar eigen werk kan geen kwaad, maar ben je niet té kritisch? En wist je dat er heel veel woorden en gezegden binnen onze taal uit het naaivak komen?

Bijlagen

Voorin het boek vind je de Spiekbrieven met een overzicht van de meest voorkomende termen als het over kleding gaat. Achter in dit boek staat in vijf bijlagen extra informatie over naaitermen en maatnemen én je kunt er terecht voor meer modellen met en zonder patroon. Heb je de smaak te pakken en heb je alle modellen uit dit boek gemaakt? Op mijn site www.bellahendriks.nl kun je terecht voor nog meer modellen.

Pictogrammen in dit boek

In dit boek worden belangrijke punten aangegeven met speciale pictogrammen.

Als je dit pictogram ziet, wordt er belangrijke informatie gegeven. Het herinnert je aan iets wat al eerder in het boek besproken is of laat je weten dat je deze informatie moet onthouden voor later.

Naast dit pictogram worden tips gegeven over aan het naaien verwante zaken als handig meten, wassen en vlekken behandelen.

Bij dit pictogram staat informatie die je in je achterhoofd moet houden tijdens het naaien. Het staat voor handig en efficiënt naaien.

Dit pictogram waarschuwt je voor valkuilen tijdens het naaien.

Hoe begin je?

De eerste werkstukken zijn zo gekozen dat je ervaring met de naaimachine opdoet voor je aan de lastige klussen, zoals het maken van zakken en inzetten van ritsen, begint.

Naaïen kun je zo duur maken als je zelf wilt. Om de kosten voor de werkstukken binnen de perken te houden ga ik waar mogelijk van hergebruik uit. Zo spaar je voor een goede naaimachine en... spaar je het milieu.

Ben je al bekend met naaitermen en naaigereedschappen dan kun je de eerste drie hoofdstukken overslaan en direct aan de slag gaan met maatnemen en het patroon uitzoeken.

Misschien ben je alleen op zoek naar meer achtergrondinformatie over stoffen of bijvoorbeeld het maken van een paspelzak. Ook hiervoor heb je het juiste boek te pakken. Door middel van plaatjes en korte verklarende teksten help ik je om kennis en vaardigheden op het gebied van naaien je zo eenvoudig mogelijk en zo snel mogelijk eigen te maken.

Hoofdstuk 1

De belangrijkste naaitermen

.....

In dit hoofdstuk:

- ▶ Ontdek waarom je zou moeten beginnen met naaien
 - ▶ Gebruik de korte naaitermenlijst voor een snelle start
 - ▶ Op een andere manier kom je er ook
-

Toen ik als kind met naaien begon was het eigenlijk heel gewoon dat je wist wat een zelfkant was of dat je met spelden, naald en draad en een stukje stof speelde. Je deed je moeder na die in sommige perioden elke middag en avond druk in de weer was om haar kroost van kleding te voorzien. Tijden zijn echter duidelijk veranderd. De jonge mensen die ik nu op les krijg kennen vaak het verschil tussen een naald en een speld niet meer en noemen een klosje garen een rolletje touw. Soms is het net alsof ik een andere taal spreek als ik probeer om mijn beginnende leerlingen het naaivak bij te brengen. De enige oplossing voor dit probleem is net als bij het leren van een vreemde taal: woordjes leren.

Belangrijke woorden

Toch is zo'n lijst niet zaligmakend. Voor je het weet ben je een maand verder voor je aan de slag kunt en daarmee zou ik het doel van dit boek voorbij schieten. Daarom in hoofdstuk 1 een beperkt lijstje met vakjargon en voor iedereen die meer wil leren een complete lijst als bijlage achterin het boek. Om snel aan de slag te kunnen volgen hieronder, in chronologische volgorde van het naaien, de meest voorkomende termen die je tijdens het maken van je eerste projecten tegen zult komen.

1. **Stofvouw:** dit is de vouw die in de stof zit als je de stof van de rol koopt. Op de rol is de stof zo opgerold dat de zelfkanten op elkaar liggen. Dit zijn de randen van de stof die niet rafelen en over de hele lengte van de stof langs beide zijkanten lopen.